

Nr 44.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen angående försäljning till Strängnäs landsförsamling av mark från förra hospitalshemmanet Stenby nr 1 i Södermanlands län; given Stockholms slott den 23 december 1914.

Under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen att

dels medgiva, att till Strängnäs landsförsamling må från förra hospitalshemmanet Stenby nr 1 i Strängnäs socken av Södermanlands län försäljas ej mindre för en köpeskillning av 137 kronor 50 öre den på grund av Kungl. Maj:ts brev den 1 oktober 1875 avsöndrade lägenheten Tosterö skola nr 1, å en i ärendet företedd karta betecknad med litt. a, än även det med litt. b å samma karta betecknade området om 87.7 ar mot en köpeskillning, som skall bestämmas av tre gode män, av vilka Kungl. Maj:ts befallningshavande i länet och Strängnäs landsförsamling utse vardera en och domaren i orten utser den tredje;

dels ock förklara, att för försäljningen skola gälla följande villkor, nämligen:

att sammanlagda köpeskillingen skall vid tillträdet inbetalas till Kungl. Maj:ts befallningshavande i länet;

att församlingen skall ensam vidkännas de kostnader, som erfordras för avsöndring och lagfart å fånget; samt

att församlingen skall uppsätta och underhålla stängsel i gränsen mot kronoegendomens ägor.

De till ärendet hörande handlingar och karta skola riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Johan Beck-Friis.

---

*Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 23
december 1914.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern HAMMARSKJÖLD,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena WALLENBERG,
Statsråden: HASSELROT,
VON SYDOW,
friherre BECK-FRIIS,
STENBERG,
LINNÉR,
MÖRCKE,
VENNERSTEN,
WESTMAN,
BROSTRÖM.

Departementschefen, statsrådet friherre Beck-Friis anförde.

Genom brev den 1 oktober 1875 medgav Kungl. Maj:t, att från det Nyköpings hospital då tillhöriga hemmanet Stenby nr 1 å Tosterön i Södermanlands län ett område om 23 kappland finge avsöndras och överlätas till Strängnäs landsförsamling såsom byggnadstomt för församlingens norra sockenskola mot villkor, att en mot nämnda områdes behållna avkastning svarande årlig avgäld i spannmål efter skattläggningsmäns förslag bleve av Kungl. Maj:ts befallningshavande i länet bestämd att av församlingen till sagda hospital utgöras med penningar efter tioårigt medelmarkegångspris. Denna avgäld bestämdes därefter till två kubikfot fyra kannor spannmål, hälften råg och hälften korn, och utgår fortfarande. Lägenheten erhöll benämningen Tosterö skola nr 1.

Hemmanet Stenby nr 1 är jämlikt brev den 12 maj 1876 från och med år 1877 indraget till statsverket samt ingår numera i domänfonden och är genom domänstyrelsens kontrakt utarrenderat till den 14 mars 1924 mot ett årligt arrende av 1,000 kronor.

Nu har nyssnämnda församling anhållit, att dels ovan omnämnda område om 23 kappland och dels ett område därutöver enligt en av förste lantmätaren G. Indebetou år 1913 gjord avritning av en år 1900 av A. W. Lodén upprättad karta över hemmanet Stenby måtte få av församlingen förvärfvas med äganderätt mot den ersättning för en gång, som kunde komma att bestämmas. Församlingen hade nämligen beslutat uppföra ännu ett skolhus å Tosterön i omedelbar närhet till det nuvarande och tomten behövde därför utvidgas.

Enligt beskrivning och yttrande av bemälda Indebetou innehåller den år 1875 upplåtna skoltomten 35.5 ar och den nu ifrågasatta tillökningen 87.7 ar, tillhoppa 1 hektar 23.2 ar, däri ej inräknad en genom området löpande väg. Hela tomten skulle omfatta ägofigurerna 91, 109, 110, 120—123 samt delar av ägofigurerna 95, 107, 112, 124, 157 och 158. Den nuvarande skoltomten har å kartan betecknats med litt. a och den begärda tillökningen med litt. b.

Ansökningen har tillstyrkts av vederbörande folkskoleinspektör, kronofogde, jägmästare och domänintendent. Egendomens arrendator har förklarat sig icke hava något att erinra mot bifall till framställningen under förbehåll att han finge under återstående arrendetiden åtnjuta ränta på köpeskillingen för så stor del av området, som nu inginge i hans arrende.

Kungl. Maj:ts befallningshavande har jämväl tillstyrkt framställningen och ansett köpeskillingen böra bestämmas för den nuvarande tomten genom kapitalisering efter 5 procent av den nu utgående avgälden samt för den nya tomten genom värdering av tre gode män. Församlingen borde tillförbindas att, om så å kronans vägnar påfordrades, hålla inhägnad i gränsen mot kronoegendomen.

Domänstyrelsen har i utlåtande den 24 april 1914 meddelat, att avgälden för den nuvarande skoltomten för år 1913 utgjort 5 kronor 50 öre, motsvarande efter 5 procent ett kapital av 110 kronor. För egen del har styrelsen tillstyrkt framställningen i fråga.

Kammarkollegiet, vars yttrande jämväl infordrats, har i utlåtande den 7 juli 1914 erinrat, att ovannämnda avgäld för lägenheten Tosterö skola nr 1 visserligen bestämts i den ordning, som stadgats i förordningen angående grunderna och villkoren för hemmansklyvning och jordavsöndring den 6 augusti 1864, men att densamma därvid i enligt

het med föreskrift i förberörda brev den 1 oktober 1875 icke fastställts till annat belopp än som motsvarade lägenhetens behållna avkastning. Enär vid sådant förhållande sagda avgäld rätteligen vore att anse såsom en perpetuell arrendeavgift, syntes uppenbarligen därå icke kunna tillämpas bestämmelserna i lagen rörande avgäld för avsondrad lägenhet den 25 maj 1905.

Vidkommande själva saken har kollegiet förklarat sig icke hava något att erinra därvid, att ifrågavarande område i dess helhet överlätes med äganderätt till Strängnäs landsförsamling.

Det av domänstyrelsen föreslagna sätt för kapitalisering av den till 5 kronor 50 öre för år 1913 uppgående avgälden för ovensagda lägenhet ansåge kollegiet dock icke vara fullt tillfredsställande. Med hänsyn därtill att, på sätt framginge av Södermanlands läns markgångstaxor, tioåriga medelmarkgångspriset å råg och korn under senaste tioårsperioden stigit och antagligen även framgent komme att stiga, syntes man vid berörda kapitalisering böra räkna med en lägre räntefot än fem procent för erhållande av ett kapitalbelopp, som skulle kunna lämna en avkastning, motsvarande lösenvärdet å avgälden. I betraktande härav syntes det kollegiet, som skulle lämpligen till grund för berörda beräkning böra läggas en räntefot af fyra procent, i vilket fall kapitalvärdet av avgälden således skulle uppgå till 137 kronor 50 öre.

Mot bifall till ifrågavarande ansökan har jag icke något att erinra. Enligt inhämtad upplysning har lagfart för församlingen å den nuvarande skoltomten icke meddelats. Med iakttagande av den av kammarkollegiet föreslagna räntefot för avgäldens kapitalisering tillstyrker jag därför, att Kungl. Maj:t måtte i proposition föreslå riksdagen att

dels medgiva, att till Strängnäs landsförsamling må från förra hospitalshemmanet Stenby nr 1 i Strängnäs socken av Södermanlands län försäljas ej mindre för en köpeskillning av 137 kronor 50 öre den på grund av Kungl. Maj:ts brev den 1 oktober 1875 avsondrade lägenheten Tosterö skola nr 1, å den i ärendet företedda kartan betecknad med litt. a, än även det med litt. b å samma karta betecknade området om 87.7 ar mot en köpeskillning, som skall bestämmas av tre gode män, av vilka Kungl. Maj:ts befallningshavande i länet och Strängnäs landsförsamling utse vardera en och domaren i orten utser den tredje;

dels ock förklara, att för försäljningen skola gälla följande villkor, nämligen:

att sammanlagda köpeskillningen skall vid tillträdet inbetalas till Kungl. Maj:ts befallningshavande i länet;

att församlingen skall ensam vidkännas de kostnader, som erfordras för avsöndring och lagfart å fånget; samt
att församlingen skall uppsätta och underhålla stängsel i gränsen mot kronoegendomens ägor.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen behagade Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnade, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga . . . till detta protokoll utvisar, skulle avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

A. Lekander.